مجله تخصصی اپیدمیولوژی ایران؛ ۱۳۸٦، دوره ۳، شماره ٤ و ۳: صفحات ۲۰-۱۵.

مقاله پژوهشی

بررسی میزان بروز سل ریوی در قومیت‌های مختلف ساکن استان گلستان طی سال‌های ۱۳۸۲-۱۳۷۸

سالک سالک[1]، محمدرضا مسجدی[2]، سلماز سالک[3]، حبیب امامی[4]

[1] پزشک عمومی، دانشکده‌ی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، بیمارستان دکتر مسیح دانشوری، تهران

[2] فوق تخصص بیماری‌های ریوی، استاد، دانشکده‌ی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، بیمارستان دکتر مسیح دانشوری، تهران

[3] پزشک عمومی، گروه اپیدمیولوژی سل، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، بیمارستان دکتر مسیح دانشوری، تهران

[4] دکتری اپیدمیولوژی، گروه اپیدمیولوژی و آمار، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، بیمارستان دکتر مسیح دانشوری، تهران

نویسنده رابط: سلماز سالک، آدرس: تهران، فرمانیه شرقی، خیابان دیباجی شمالی، کوچه کهکشان، پلاک ۱۶، شماره ۱، تلفن: ۰۲۱-۲۰۱۰۹۵۹۰، نمابر: ۰۲۱-۲۰۱۰۹۵۹۰، پست الکترونیک: solmazsalek@gmail.com

تاریخ دریافت: ۸۶/۸/۶؛ پذیرش: ۸۶/۱۲/۴

مقدمه و اهداف: استان گلستان هر ساله، بعد از سیستان و بلوچستان به عنوان دومین استان پرشیوع کشور از نظر بیماری سل گزارش می‌شود. این مطالعه با هدف بررسی میزان بروز سل در قومیت‌های مختلف ساکن استان گلستان انجام شد.

روش کار: در مطالعه‌ای توصیفی، تمامی بیماران مبتلا به یکی از اشکال مختلف سل ریوی اسمیر مثبت ومنفی، خارج ریوی و ارزنی طی سال‌های ۱۳۸۲-۱۳۷۸ در استان گلستان مورد مطالعه قرار گرفتند و میزان بروز همه اشکال سل در قومیت‌های مقیم استان مورد مقایسه گردید.

نتایج: تعداد۲۷۷۳ بیمار سلی ثبت شده بین سالهای ۱۳۸۲-۱۳۷۸ در مرکز مبارزه با بیماری‌های واگیر استان گلستان قابل دسترسی بودند که وارد مطالعه شدند. ٤۷٪ آن‌ها مرد و بقیه زن بودند. بر اساس نوع بیماری، ٦۲/۷٪ بیماران، سل ریوی اسمیرمثبت، ۱٦/٤٪ اسمیر منفی، ۲۰/۷٪ خارج ریوی و ۰/۱٪ ارزنی بودند. به طور کلی میزان بروز تمامی اشکال سل طی مدت مطالعه ۳٦ مورد در صدهزار نفر بوده که روند تغییرات این شاخص طی مدت مطالعه اختلاف آماری معنی‌داری را نشان نداد. نظر به توزیع سل در قومیت‌های این استان، سیستانی‌ها و بلوچ‌ها با مجموع تنها ۲۰٪ کل جمعیت استان، بیش از ۵۰٪ کل موارد سل این منطقه را به خود اختصاص دادند. میزان بروز سل در سیستانی‌ها، ۱۰ برابر ترک و کردها، ٦ برابر فارس‌ها، ٤ برابر ترکمن‌ها و ۲/۵ برابر افغانی‌های این منطقه بود.

نتیجه‌گیری: میزان بروز سل نزد قومیت‌های مختلف استان گلستان تفاوت چشمگیری داشت و سیستانی‌ها بیش از همه اقوام ساکن در این منطقه مبتلا به بیماری سل شدند.

واژگان کلیدی: ایران، سل، گروه قومی، اپیدمیولوژی

مقدمه

توزیع نامتعادل میزان بروز سل درقومیت‌ها و نژادهای مختلف یکی از مسائل مورد بحث در برنامه کنترل سل هر منطقه است. سل یک بیماری باکتریال مزمن است که در اثر مجموعه مایکوباکتریوم‌های سلی توبرکلوزیس وبه میزان کم‌تر بوویس وآفریکانوم ایجاد می‌شود (۱) و به دو صورت ریوی و خارج ریوی تظاهر می‌کند که نوع ریوی آن به تنهایی ۸۵٪ موارد را شامل می‌شود (۲). یک سوم مردم جهان آلوده به باسیل سل هستند که بالغ بر ۹۰٪ آن در کشورهای توسعه نیافته می‌باشد. در سال ۲۰۰۴، از ۸/۹ میلیون نفر مورد جدید بیماری در سراسر جهان ۳/۹ میلیون سل ریوی اسمیر مثبت بودند (۳). مهم‌ترین منبع عفونت بیمار مبتلا به سل ریوی اسمیر مثبت است که سرفه می‌کند (۱). عوامل متعددی نیز بر دفاع بدن در برابر باسیل سل دخالت دارند، که عبارتند از: سن و جنس، سوء تغذیه، دخانیات، الکلیسم، داروهای کورتیکواستروئیدی، ابتلا به بیماری‌های عفونی مانند HIV ، فقر ونژاد (۴).

عامل نژاد و مهاجرت از مناطق پرشیوع به کم شیوع تأثیر به سزائی در توزیع نامتعادل میزان بروز سل در قومیت‌های مختلف